

17. Разрешение конфликтов. В сложившихся коллективах конфликты выносятся на общее обсуждение и разрешаются быстрее.

Отметим, что принципы действуют эффективно тогда, когда они взаимодействуют и дополняют друг друга, будучи интегрированными в целостную систему.

Итак, современная кадровая политика предприятия в рамках стратегии должна быть построена на основе общенаучных и специальных законов, а также учитывать рыночные условия хозяйствования, быть комплексной, гибкой, комфортной, прогрессивной и т.д. Главная ее цель заключается в обеспечении сейчас и в будущем каждого рабочего места, каждой должности персоналом соответствующих профессий, специалистами необходимой квалификации.

Дальнейшие разработки по исследуемой проблематике будут направлены на изучение зарубежного опыта управления персоналом и оценку возможностей внедрения основных методов и принципов в отечественную практику.

Литература

1. Управление персоналом организации / Под ред. А.Я. Кибанова. – М.: ИНФРА-М, 1997. – 512с.
2. Малиш О. Моделювання поведінки підприємства щодо вдосконалення персоналу / О.Малиш // Економіст. – 2003. – № 11. – С.19-22.
3. Богиня Д.П. Теоретико-методологические аспекты исследования конкурентоспособности рабочей силы / Д.П. Богиня // Конкурентоспособность в сфере труда. – К., 2001. – Вып.1. – С.10 – 18.
4. Бородин Е. Человеческий капитал как основной источник экономического роста / Е. Бородин // Экономика Украины. – 2003. – №7. – С.48–51.
5. Управление персоналом: энциклопедический словарь / под ред. А.Я. Кибанова. – М.: ИНФА-М, 1998. – 288с.
6. Пузирьова Л.В. Базові підходи до формування принципів і методів управління персоналом підприємства / Л.В. Пузирьова // Формування ринкових відносин в Україні – 2010. – № 1. – С.45–49.

Рецензент докт. экон. наук, профессор С.П. Наливайченко

336.8

*Артохова І.В., к.е.н, ст. викладач,
Попова Ю.В., студент,*

Кримській економічній інститут ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана»

СУТНІСТЬ І АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Актуальним для підприємств України сьогодні є питання фінансово-економічного стану підприємства. В умовах ринкових відносин зростає самостійність підприємств, їх економічна і правова відповідальність. Кожне підприємство самостійно відповідає за свою роботу та ухвалює рішення щодо подальшого розвитку. Як наслідок, виживає той, хто найкраще використовує наявні ресурси з метою отримання максимальної суми прибутку за результатами здійснення господарської діяльності. При цьому різко зростає значення аналізу фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання.

Аналіз фінансово-економічного стану є важливим складником ефективного управління формуванням, розміщенням і використанням ресурсів підприємства. Фінансовий стан визначається величиною, складом і структурою активів, власного капіталу і зобов'язань, певні співвідношення яких зумовлюють фінансову стійкість, ліквідність та платоспроможність суб'єктів господарювання.

Серед фінансових проблем чи не найважливішою є оцінка і аналіз фінансового стану підприємства, який формується під впливом як зовнішніх, так і внутрішніх чинників. З одного боку, він є результатом діяльності суб'єкта господарювання, свідчить про його досягнення та набутки, з іншого – виявляє передумови та резерви для розвитку підприємства.

В умовах ринкової економіки на чільне місце виходять питання, пов'язані з системною оцінкою розвитку підприємства. Кожного власника та керівника цікавить об'єктивна та обґрунтована інформація про стан розвитку підприємства, на базі якої приймаються важливі управлінські рішення. Дотепер оцінка розвитку підприємства здійснювалась за системами показників, що характеризували окремо або економічну, або фінансову його сторону, при цьому ці показники не поєднувались в єдину систему оцінки. Тому з теоретико-методичних позицій важливо сформулювати узагальнену систему оцінки фінансово-економічного розвитку підприємства.

Мета дослідження полягає в удосконаленні теоретико-методичних засад узагальненої оцінки підприємства з позиції його фінансово-економічного розвитку.

У працях зарубіжних і вітчизняних економістів досліджено широке коло питань, пов'язаних з аналізом фінансово-економічного стану підприємства, його оцінюванням та управлінням. Серед науковців, які приділяли значну увагу дослідженню фінансово-господарського стану підприємств, виокремимо таких, як І.О. Бланк, Ю. Бріггем, А.П. Ковальов, З.О. Манів, Є. Мних, А.М. Поддєрьогін, В.Т. Савчук, О.С. Стоянова, Р. Холт, О.Л. Хотомлянський, А.Д. Шеремет та інші.

Автори Манів З.О. та Луцький І.М. характеризують фінансово-економічний стан підприємства ступенем прибутковості та оборотності капіталу, фінансової стійкості та динаміки структури джерел фінансування, здатності розраховатися за борговими зобов'язаннями. Варто зазначити, що таке визначення фінансово-економічного стану підприємства повністю збігається зі змістом поняття «економічний стан підприємства». Використання терміна «фінансово-економічний стан підприємства» повинно бути обґрунтованим і відповідати за змістом предмету оцінки [1, с. 157]. "Фінансово-економічний стан - це рівень збалансованості окремих структурних елементів активів і капіталу підприємства, а також рівень ефективності їхнього використання" - так визначає сутність фінансового з підприємства Павловська Е.В., Притуляк Н. Н. і Невмержицька Н.Ю. [2, с. 225]. У цьому ж джерелі дається й трохи інше визначення сутності фінансового стану підприємства: "...Фінансовий стан підприємства - це комплексне поняття, є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відбивають наявність, розміщення й використання фінансових ресурсів підприємства" [2, с. 28].

Поддєрьогін А.М. дає таке визначення: «Фінансовий стан» - це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємств, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображують наявність розміщення і використання фінансових ресурсів.» [3, с. 328].

Аналіз фінансового стану починають з оцінки майнового стану організації та джерел його утворення. Для оцінки майнового стану підприємства необхідно вивчити зміну складу і структури його майна, визначити вплив зміни майнового становища на фінансовий стан підприємства [1, с. 112].

Неодмінним складником переходу України до ринкових відносин є створення нових підприємницьких структур та приватизація підприємств. Цей перехід зумовив еволюцію відносин власності і типів суб'єктів господарювання в напрямку забезпечення їх розмаїття. Процеси ринкових перетворень привернули істотну увагу до дослідження теоретичних та практичних проблем подальшого розвитку та підвищення ефективності функціонування підприємств як державного, так і приватного сектора економіки України.

Важливу роль у забезпеченні ефективних форм господарювання на вітчизняних підприємствах відіграє аналіз фінансово-економічного стану підприємств, який відповідає за відбір, оцінку та інтерпретацію фінансових, економічних та інших даних, що впливають на процес прийняття інвестиційних та фінансових рішень.

Думка про те, що розвиток методів аналізу фінансового стану підприємства проходив переважно в США та Західній Європі не може викликати особливих заперечень: цей аналіз покликаний обслуговувати потреби ринкової економіки, і тому лише розвиток та ускладнення механізму ринкової економіки можуть сприяти вдосконаленню його методів.

Методи аналізу фінансового стану підприємства постійно вдосконалюються по мірі настання змін в економічному середовищі нашої держави. Нові ідеї та принципи в цій сфері насамперед доходять до користувачів періодичних економічних видань.

На основі форм № 1-2 практикою фінансового аналізу виділено такі основні методи:

горизонтальний аналіз – порівняння кожної позиції в інформації з попереднім періодом;

вертикальний аналіз – визначення структури підсумкових фінансових показників;

трендовий аналіз – порівняння кожної позиції в інформації з низкою попередніх періодів [4, с. 27].

Ефективне виробництво та реалізація якісної продукції позитивно впливають на фінансово-економічний стан підприємства. Збої у виробничому процесі, погіршення якості продукції, ускладнення з її реалізацією ведуть до зменшення надходження коштів на рахунки підприємства, внаслідок чого погіршується його платоспроможність. Очевидним також є і зворотний зв'язок, який полягає у тому, що відсутність коштів може призвести до перебоїв у забезпеченості матеріальними ресурсами, а отже, і у виробничому процесі.

Оцінювання результатів діяльності підприємств є одним із основних елементів у системі управління і обґрунтування господарських рішень. Він становить інтерес для інвесторів, кредиторів,

постачальників матеріально-технічних ресурсів, державних органів управління й виробничих менеджерів.

Є два принципово різних підходи до оцінювання діяльності підприємства. За першого підходу оцінюють діяльність підприємства на основі одного синтетичного показника, максимізація або мінімізація якого забезпечить прийняття оптимального рішення. Як такі показники пропонується використовувати: обсяги продажу, прибуток, собівартість продукції та інші [5, с. 111]. Однак, використання цих показників має низку вад, зумовлених впливом на них чинників ринково-кон'юнктурного характеру.

Другий підхід до оцінювання результатів роботи підприємств ґрунтується на системі показників, які всебічно відображають стан і розвиток діяльності суб'єкта господарювання.

Економічний аналіз фінансового стану підприємства використовує весь комплекс доступної інформації, носить оперативний характер і цілком підпорядкований волі керівництва підприємством. Тільки такий аналіз дає змогу реально оцінити стан справ на підприємстві, досліджувати структуру собівартості не тільки усієї випущеної і реалізованої продукції, але й собівартості окремих її видів, склад комерційних і управлінських витрат, дає змогу з особливою точністю вивчити характер відповідальності посадових осіб за дотриманням розділів бізнес-плану.

Стійке фінансове становище формується в процесі всієї виробничо-господарської або комерційної діяльності підприємства. Однак партнерів та акціонерів підприємства цікавить не процес, а результат, тобто саме показники фінансового стану за звітний період, які можна визначити на основі офіційної фінансової звітності [3, с. 151].

Основними показниками оцінювання фінансово-економічного стану підприємства є такі:

1. Показники майнового стану: коефіцієнти зношення основних засобів, мобільності активів і частка обігових виробничих активів.

2. Показники ліквідності: коефіцієнти поточної, абсолютної ліквідності та співвідношення короткотермінової дебіторської і кредиторської заборгованостей.

3. Показники платоспроможності: коефіцієнти забезпеченості власними обіговими коштами, фінансового левариджу і маневреності власних обігових коштів.

4. Показники ділової активності: коефіцієнти обіговості активів, дебіторської заборгованості, основних засобів і період фінансового циклу.

5. Показники рентабельності: коефіцієнти рентабельності власного капіталу, період окупності капіталу і стійкості економічного зростання [2, 3, 5].

Пошук ефективних механізмів управління фінансовими ресурсами та забезпечення їх реальної інтеграції в систему ринкових відносин зумовлює потребу розроблення певної фінансової стратегії на певному етапі розвитку підприємства. Адже, сьогодні нас відділяє вже немало часу відтоді, як Україна стала на шлях ринкових перетворень. Світовий досвід доводить, що дійсне просування на шляху реформ залежить від змін у виробничій сфері та знаходженні ефективних форм господарювання. Важливу роль у цьому процесі в Україні відіграє об'єктивний аналіз фінансового стану підприємств.

Підбиваючи підсумок розгляду сутності комплексної оцінки фінансового стану підприємства, слід ще раз підкреслити, що необхідність та значення такої оцінки зумовлені потребою систематичного аналізу та вдосконалення роботи ринкових відносин, переходу до самоокупності, самофінансування, потребою в поліпшенні використання фінансових ресурсів, а також пошуком резервів зміцнення фінансової стабільності підприємства.

Література

1. Манів З.О. Економіка підприємства: підруч. / З.О. Манів, І.М. Луцький. – К.: Знання, 2006. – 580с.
2. Павловська О.В. Фінансовий аналіз: навч.-метод. посіб. / Павловська О.В., Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька. – К.: КНЕУ, 2002. – 396с.
3. Фінанси підприємств: підруч. / Кер. авт. кол. і наук. ред. проф. Поддєрьогін А.М. – 4-ге і 5-ге вид., перероб. та доп. – К.: КНСУ. – 2002. 349с.
4. Мних С. Оцінка фінансового стану підприємства за умов застосування методів точкової статистичної експертизи / С. Мних, Н. Біленька // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. – № 2. – С. 27-31.
5. Хотомлянський О.Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства / О.Л. Хотомлянський, П.А. Знахуренко // Фінанси України. – 2007. – № 1 – С. 111-118.

Рецензент докт. екон. наук, професор С.П. Наливайченко